

Η πολιτική του ΠΑΣΟΚ για την απασχόληση

Οι άξονες της πολιτικής μας

Οι θετικές εξελίξεις στην απασχόληση τα δύο τελευταία χρόνια δεν είναι συγκυριακές. Είναι αποτέλεσμα προσπαθειών μιας επίμονης δουλειάς βάσης, που υλοποιείται συστηματικά τα τελευταία χρόνια. Είναι ο καρπός αυτής της δουλειάς, το σωρευτικό αποτέλεσμα των προσπαθειών που όλες μαζί διαμόρφωσαν μια συνολικά διαφορετική προσέγγιση για την απασχόληση.

Η πολιτική αυτή συνοψίζεται σε πέντε στρατηγικές επιλογές:

1. Στροφή από παθητικές σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.
2. Εκσυγχρονισμός των δομών της αγοράς εργασίας – μεταξύ άλλων και για την εξατομικευμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων των ανέργων.
3. Αναβάθμιση των πολιτικών κατάρτισης και της σύνδεσης εκπαίδευσης και κατάρτισης με την απασχόληση σε ένα ενιαίο στρατηγικό σχήμα με ορίζοντα τη Δια Βίου Μάθηση.
4. Διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου δικτύου κοινωνικών υποδομών – Βρεφονηπιακών σταθμών, κέντρων φροντίδας για να αποτελεί η απασχόληση πραγματική επιλογή για τους πολίτες, άνδρες και γυναίκες.
5. Κινητοποίηση όλων των δυνάμεων της κοινωνίας – όχι μόνο της Κυβέρνησης αλλά και των κοινωνικών εταίρων και της Τοπικής αυτοδιοίκησης – για την στήριξη της προσπάθειας.

Τι λένε οι αριθμοί για την απασχόληση και την ανεργία:

A. Αύξηση της απασχόλησης:

- Την τελευταία δεκαετία, η **συνολική απασχόληση αυξάνεται σταδιακά και σταθερά**. Το 2001 έφθασε στο 55,4%.

Σύμφωνα με τα νεώτερα στοιχεία για την απασχόληση το 2001, η απασχόληση μειώθηκε κατά 0,8% εξαιτίας της μείωσης της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. (Η απασχόληση το δεύτερο τρίμηνο του 2002 αυξήθηκε κατά 0,8%).

Η αύξηση της μισθωτής απασχόλησης που αποτελεί το 58,5% του συνόλου ανήλθε το 2001 σε 2,2%. (Στο δεύτερο τρίμηνο του 2002 σε 1,9%). Πρόκειται κατά συντριπτική πλειοψηφία για θέσεις πλήρους και «κανονικής» απασχόλησης στη μεταποίηση και στις υπηρεσίες

Τονίζεται ότι η αύξηση της απασχόλησης δεν αντικατοπτρίζει τις "νέες ευκαιρίες απασχόλησης", που επικαλούμαστε όταν μιλάμε για το στόχο των 300 χιλιάδων θέσεων. Διότι στις νέες ευκαιρίες απασχόλησης περιλαμβάνονται και οι θέσεις που δημιουργούνται από συνταξιοδότηση.

Έτσι, κατά το ΕΣΔΑ, το 2001 δημιουργήθηκαν 90 χιλιάδες θέσεις εργασίας και άλλες 70 χιλιάδες το 2000. Επομένως στη μέση της τετραετίας βρισκόμαστε στη μέση του στόχου των 300 χιλιάδων νέων ευκαιριών απασχόλησης.

Παράλληλα, γίνεται περισσότερο «ορθολογικό» το τοπίο της εργασίας: μειώνονται σημαντικά τα συμβοηθούμενα και μη-αμειβόμενα μέλη σε δραστηριότητες οικογενειακού τύπου.

Τέλος, αυξάνεται η κινητικότητα στην αγορά εργασίας, με τρόπο που εξασφαλίζει μάλιστα ένα «θετικό άθροισμα»: αυξάνουν οι προσλήψεις, μειώνεται ο ρυθμός αύξησης των απολύσεων και εντείνονται τα φαινόμενα οικειοθελών αποχωρήσεων (στοιχεία ΟΑΕΔ).

- **Το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών βρίσκεται σε επίπεδα συγκρίσιμα με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.** Το ποσοστό απασχόλησης στο σύνολο του γυναικείου πληθυσμού είναι μεν χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο αλλά τείνει να πλησιάσει προς αυτόν, καθώς όλο και περισσότερες νέες γυναίκες εισέρχονται στην αγορά εργασίας. Έτσι, το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών στις ηλικίες 20 έως 35 ετών είναι ανάλογο του μέσου όρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στόχος μας είναι να αυξήσουμε μεσοπρόθεσμα τα ποσοστά απασχόλησης, έως το 2005, στο 67% για τους άντρες και στο 57% για τις γυναίκες.

B. Μείωση της ανεργίας.

Η ανεργία ακολούθησε από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 μια διαρκή ανοδική πορεία μέχρι το 1999. Εκείνο το έτος κορυφώθηκε φθάνοντας σε ποσοστό 12%. Από τότε μέχρι σήμερα παρουσιάζει κάμψη.

Το δεύτερο τρίμηνο του 2002 η ανεργία έπεσε στο 9,6%. Έτσι, ο αριθμός των ανέργων σημείωσε μείωση 5,5% σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2001.

Σημειώνεται ότι η Κυβέρνηση έχει θέσει ως στόχο τη μείωση της ανεργίας στο 8% περίπου μέχρι το 2004.

Συνολική αποτίμηση κατάστασης δεκαετίας του '90

Η δεκαετία του '90 υπήρξε περίοδος έντονου μετασχηματισμού της Ελληνικής οικονομίας, κοινωνίας και επομένως μεταβολών του τοπίου της απασχόλησης:

- Υπήρξε έντονη ανακατάταξη της διάρθρωσης των εργαζομένων: Μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, αύξηση στις υπηρεσίες και αλλού.
- Αντίστοιχα επιταχύνθηκε ο κοινωνικός μετασχηματισμός της απασχόλησης – αυξήθηκε η συμμετοχή των γυναικών, μειώθηκαν μορφές απασχόλησης όπως συμβοηθούντα μέλη σε οικογενειακές επιχειρήσεις.

- Η σημασία της συνεισφοράς του εργατικού δυναμικού, των ικανοτήτων, δεξιοτήτων και πρωτοβουλιών του, στην ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη, αυξήθηκε αποφασιστικά.
- Η Ελλάδα μεταβλήθηκε από χώρα εξαγωγής εργατικού δυναμικού σε προορισμό μετανάστευσης. Η εξασφάλιση δεσπόζουσας θέσης στα Βαλκάνια και στην ΝΑ Ευρώπη έφερε μαζί της και μεγάλης κλίμακας μετακινήσεις εργαζομένων – οι οποίοι απορροφήθηκαν από την αγορά εργασίας.

Αποτέλεσμα όλων αυτών των εξελίξεων ήταν η ανάδειξη της πολιτικής απασχόλησης σε νευραλγικό τομέα στρατηγικής σημασίας. Η πολιτική απασχόλησης έπρεπε να αναλάβει ενεργητικό ρόλο στην αντιμετώπιση των προβλημάτων προσαρμογής προς το νέο τοπίο απασχόληση, και την ανάδειξη του εγγενούς δυναμικού των εργασίας ως παράγοντα ανάπτυξης αλλά και προώθηση της κοινωνικής συνοχής.

Ο αναπροσανατολισμός της πολιτικής απασχόλησης προχωρά μεθοδικά τα τελευταία χρόνια, σε πολλούς τομείς ταυτόχρονα και απαιτεί αλλαγές σε δομές, νοοτροπίες, τρόπους παρέμβασης. Οι συντονισμένες παρεμβάσεις αυτές έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς, οι οποίοι ήταν ιδιαίτερα ορατοί από το 2000.

Χαρακτηριστικά ανεργίας & απασχόλησης στην Ελλάδα:

- Δεν είναι προϊόν απολύσεων (πάνω από τους μισούς άνεργους δεν έχουν εργαστεί ποτέ) ούτε αποτέλεσμα χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου.
- Δεν εμφανίζει ιδιαίτερη γεωγραφική εντόπιση. Η σχετική περιφερειακή εξισορρόπηση ως προς το ποσοστό ανεργίας αποτελεί μια ακόμα πτυχή των διαφοροποιήσεων της ελληνικής εικόνας σε σύγκριση με την Ευρωπαϊκή (οι περιφερειακές διαφορές του δείκτη ανεργίας στην Ελλάδα βρίσκονται περίπου στο ένα τρίτο της Ιταλίας, κάτω του μισού της Ισπανίας και ελαφρώς πάνω από το μισό της Γερμανίας).
- Στην Ελλάδα δεν παρατηρήθηκε το φαινόμενο που αλλού έχει ονομαστεί «μεγέθυνση χωρίς απασχόληση» (jobless growth). Η οικονομική μεγέθυνση συμβάδισε με αύξηση της ζήτησης για εργασία.
- Επιπλέον, δεν παρατηρήθηκε αύξηση της απασχόλησης σε βάρος των αμοιβών (ή των συντάξεων). Αντιθέτως η πορεία ανόδου ήταν παράλληλη.
- Τέλος, οι νέες θέσεις εργασίας ήταν στην συντριπτική τους πλειοψηφία θέσεις πλήρους απασχόλησης. Αυτό ισχύει όχι μόνον για τον τομέα της μεταποίησης, αλλά και για τον τομέα των υπηρεσιών, όπου το 91% των θέσεων ήταν πλήρους απασχόλησης και μάλιστα ειδικευμένες.

Κυβερνητικές δράσεις προς υλοποίηση για τα επόμενα χρόνια

Μέσα από την συντονισμένη κινητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και την αξιοποίηση των πόρων του **Τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης**, σήμερα από τις ενέργειες που αφορούν άμεσα ή έμμεσα την απασχόληση επωφελούνται 209.000 άτομα.

Προχωρούν με ικανοποιητικό βαθμό οι θεσμικές παρεμβάσεις που εξορθολογίζουν το πεδίο της αγοράς εργασίας. Η ανασυγκρότηση του ΟΑΕΔ, η ίδρυση των θυγατρικών του, η επέκταση του δικτύου των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης και η ευρύτερη εφαρμογή της μεθόδου της εξατομικευμένης παρέμβασης στους ανέργους συμπληρώθηκαν από την εισαγωγή ιδιωτικών γραφείων προώθησης της απασχόλησης και πρωτοβουλίες που ελαφρύνουν το μισθολογικό κόστος των χαμηλότερα αμειβόμενων προκειμένου να τονωθεί τόσο η προσφορά όσο και η ζήτηση για εργασία.

Η προσπάθεια γύρω από τα θέματα της κατάρτισης και της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, βρίσκεται στο στάδιο της ωρίμανσης προκειμένου να οικοδομήσουμε ένα βιώσιμο δίκτυο ευκαιριών Δια Βίου Μάθησης για όλα τα μέλη της κοινωνίας. Παράλληλα ολοκληρώνονται με ευρύτατη συναίνεση και συμβολή των κοινωνικών εταίρων τα βήματα της στρατηγικής για τη σύνδεση της αρχικής εκπαίδευσης με την κατάρτιση και την απασχόληση.